

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۰

پاسخنامه

پایه :	۱	موضوع :	نحو ۱
تاریخ :	۹۰/۳/۲۱	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: بدایة النحو، از المقصد الأول: المرفوعات تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. فعل در اسناد به کدام فاعل، از جهت تذکیر و تأنیث با بقیه متفاوت است؟ د ۱۱۰
 - أ. فاعلی که جمع مکسر مذکر عاقل باشد
 - ب. فاعلی که جمع مکسر مذکر غیر عاقل باشد
 - ج. فاعلی که ضمیر راجع به جمع مکسر مذکر عاقل است
 - د. فاعلی که ضمیر راجع به جمع مکسر مذکر غیر عاقل است ■
۲. در کدام دسته از کلمات زیر، حذف خبر با وجود قرینه، شایع است؟ د ۱۵۳
 - أ. افعال ناقصه
 - ب. حروف شبیه به لیس
 - ج. حروف مشبهة بالفعل
 - د. لای نفی جنس ■
۳. کدام جار و مجرور مشخص شده، متعلق به افعال عموم است؟ الف ۲۱۶
 - أ. قال ائتونی بأخ لکم من ابيکم ■
 - ب. تالله لأکیدن أصنامکم
 - ج. وما الله بغافل عما تعملون
 - د. نجیناهم بسحر
۴. لا یبدل ب ۲۴۶
 - أ. الظاهر من الضمیر
 - ب. الضمیر من الظاهر ■
 - ج. المعرفة من النکرة
 - د. النکرة من المعرفة

تشریحی:

۱. دو مورد از موارد وجوب حذف مبتدا و دو مورد از موارد وجوب حذف خبر را بنویسید. ۱۲۴-۱۲۳

وجوب حذف مبتدا: ۱. خبر مصدر نایب از فعلش باشد. ۲. خبر قسم صریح باشد. ۳. خبر، نعت مقطوع از نعتیت باشد.

وجوب حذف خبر: ۱. بعد لولای امتناعیه غالبیه اگر خبر کون مطلق باشد. ۲. مبتدا صریح در قسم باشد. ۳. بعد از واو مصاحبت.
۲. هر کدام از مثال‌های زیر، بیانگر کدام خصوصیت افعال قلوب است؟ ۱۴۰ و ۱۴۱

- یحسب الإنسان أن یتَرَک سدی؛ ج. آن با صلهاش می‌تواند در جای دو مفعول افعال قلوب بیاید.

- لقد علمت ما هؤلاء ینطقون؛ ج. تعلیق

- علیّ علمت إمام؛ ج. الغاء

- ولا یحسبنّ الذین یمخلون بما آتاهم الله من فضله هو خیراً لهم؛ ج. حذف مفعول با قرینه
۳. چهار مورد از مواردی را که واجب است ادات ربط بر سر جواب بیاید، بنویسید. ۲۹۶ و ۲۹۷
 ۱. جمله اسمیه. ۲. فعلیه طلبیه. ۳. فعلیه‌ای که فعلش جامد باشد. ۴. فعلیه مقرون به «ما»ی نافی. ۵. فعلیه مقرون به «لأن». ۶. فعلیه مقرون به قد. ۷. فعلیه مقرون به سین و سوف. ۸. جمله مرکب از شرط و جواب. ۹. جمله مصدر به کاتما. ۱۰. جمله مصدر به ربما.

۴. هر کدام از عبارات زیر، مربوط به کدام اصطلاح است؟

- ينصب بالفعل أو شبهه المعلن به:
- إذا كان مفصلاً لاجمال ما قبله يحذف عامله وجوباً:
- يشترط في وجوب نصبه ثلاثة شروط منها أن يكون فضلة:
- تنبيه المخاطب على أمر محبوب ليفعله:
- ج. مفعول له (۱۷۱)
- ج. مفعول مطلق (۱۶۹)
- ج. مفعول معه (۱۷۴)
- ج. اغراء (۱۶۲)

۵. مثال مناسب هر عبارت را در بین مثال‌های داده شده پیدا کنید. ۱۸۵

- فإن جاءت الحال بلفظ المعرفة وجب تأويلها بالنكرة ...
- قد يحذف ذوالحال والعامل مجتمعاً
- يجوز تقدّم الحال على ذى الحال ...
- قد تكون ذوالحال نكرة غير محضة ...
- أ. والركب أسفل منكم ب. وما أرسلناك إلا كافة للناس ج. رأيت زيدا الراكب د. وقدّر فيها أقواتها في أربعة أيام سواء للسائلين هـ. أبحسب الإنسان أن لَن نَجْمعَ عظامه * بلى قادرين على أن نسوي بنانه و. وإذا ذكر الله وحده اشمأزت قلوب الذين لا يؤمنون بالآخرة و - ب - ه - د

۶. حکم اعراب مستثنی در هر کدام از موارد زیر چیست؟ ۲۰۱ و ۲۰۲

- أ. مستثنى به لَمّا:
- ب. مستثنای تامّ منقطع:
- ج. مستثنای تامّ متصل غیر موجب:
- د. مستثنای به خلا:
- ج. به حسب عوامل
- ج. نصب
- ج. هم نصب هم تبعیت
- ج. هم نصب هم جرّ

۷. أ. برای نعت حقیقی و نعت سببی مثال بنزید. ۲۳۶

جاء زيد العالم - جاء زيد القائم أبوه

ب. فواید نعت را بنویسید. ۲۳۶ و ۲۳۷

۱. توضیح. ۲. تخصیص. ۳. مدح (یا ذمّ یا ترخّم). ۴. تأکید.

۸. به سؤالات زیر، درباره مصدر و اسم فاعل پاسخ دهید. ۲۶۴ و ۲۶۷

- أ. اضافه شدن این دو به فاعل چه حکمی دارد؟
- ب. آیا تنهیه و جمع ایندو، عمل می‌کند؟
- ج. آیا لام تقویت بر معمول این دو وارد می‌شود؟
- د. نوع اضافه این دو هنگام اضافه شدن به معمول، چیست؟
- ج. در مصدر جایز و در اسم فاعل ممتنع است..
- ج. در مصدر عمل نمی‌کند؛ در اسم فاعل عمل می‌کند.
- ج. در هر دو وارد می‌شود.
- ج. در مصدر، اضافه معنویه؛ در اسم فاعل، اضافه لفظیه است.

۹. دو ترکیب جمله «نعمت البنت فاطمة» را بنویسید.

- ۱. نعمت: فعل؛ البنت: فاعل؛ فاطمة: خبر برای مبتدای مؤخر.
- ۲. نعمت: فعل؛ البنت: فاعل؛ جمله «نعمت البنت» خبر مقدم؛ فاطمة: مبتدای مؤخر.